

GEWONE ZITTING 2021-2022

10 FEBRUARI 2022

VERENIGDE VERGADERING
VAN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**tot versterking, diversifiëring en uitbreiding
van de laagdrempelige ontmoetingsplaatsen**

uitgebracht namens de commissie
voor de Gezondheid en Bijstand aan personen

door mevr. Farida TAHAR (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen:

Vaste leden: mevr. Delphine Chabbert, de heer Ibrahim Dönmez, mevr. Véronique Jamouille, mevr. Magali Plovie, mevr. Farida Tahar, de heer David Leisterh, mevr. Viviane Teitelbaum, mevr. Nicole Nketo Bomele, mevr. Elisa Groppi, mevr. Gladys Kazadi, de heren Juan Benjumea Moreno, Gilles Verstraeten.

Ander lid: de heer Jan Busselen.

Zie:

Stuk van de Verenigde Vergadering:

B-64/1 – 2020/2021: Voorstel van resolutie.

SESSION ORDINAIRE 2021-2022

10 FÉVRIER 2022

ASSEMBLÉE RÉUNIE
DE LA COMMISSION
COMMUNAUTAIRE
COMMUNE

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**visant à renforcer, diversifier et étendre les
espaces d'hospitalité collectifs et
communautaires**

fait au nom de la commission
de la Santé et de l'Aide aux personnes

par Mme Farida TAHAR (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : Mme Delphine Chabbert, M. Ibrahim Dönmez, Mmes Véronique Jamouille, Magali Plovie, Farida Tahar, M. David Leisterh, Mmes Viviane Teitelbaum, Nicole Nketo Bomele, Elisa Groppi, Gladys Kazadi, MM. Juan Benjumea Moreno, Gilles Verstraeten.

Autre membre : M. Jan Busselen.

Voir :

Document de l'Assemblée réunie :

B-64/1 – 2020/2021 : Proposition de résolution.

I. Inleidende uiteenzetting van mevr. Viviane Teitelbaum, eerste mede-in- diener van het voorstel van resolutie

Mevrouw Viviane Teitelbaum vat de toelichting van het besproken voorstel samen en leest de streepjes van het verzoekend gedeelte voor.

De spreker voegt eraan toe dat haar mede-indieners en zijzelf erkennen dat het Verenigd College niet inactief is op het gebied van de geestelijke gezondheid: enerzijds zijn er al laagdrempelige ontmoetingsplekken opgezet: regelingen die in overeenstemming zijn met de aanbevelingen van het voorstel van resolutie; anderzijds trekt de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie 5,5 miljoen euro uit voor de financiering van infrastructuur voor geestelijke gezondheidszorg en bijna 1,1 miljoen euro voor de versterking van het aanbod aan geestelijke gezondheidszorg (waaronder de voornoemde laagdrempelige ontmoetingsplekken); ten slotte wordt een kadaster van het huidige aanbod opgesteld om de geografische spreiding ervan eventueel aan te passen.

Deze maatregelen beantwoorden evenwel niet aan de specifieke strekking van het voorstel, dat bijgevolg actueel blijft. De volksvertegenwoordiger hoopt dan ook dat haar collega's van de meerderheid deze tekst zullen steunen, die ze als niet-polemisch omschrijft en volgens haar in de richting van de alteriteit gaat.

II. Algemene bespreking

De heer Gilles Verstraeten vindt het besproken voorstel interessant. Op het gebied van de geestelijke gezondheid is het minder stigmatiserend om met lotgenoten om te gaan, zoals het geval is in de voorgestelde laagdrempelige ontmoetingsplekken. Te meer daar geïndividualiseerde zorg duur is: in het begin is er vaak een wekelijkse follow-up nodig. Die kost ongeveer 50 tot 70 euro per sessie en wordt amper terugbetaald. Gelet op de armoedecijfers in het Gewest is het voor de Brusselaars dus moeilijk om toegang te krijgen tot deze zorg, ook al blijkt uit de cijfers dat de nood hoog is. De voorgestelde laagdrempelige complementaire oplossing zou een eerste antwoord bieden zonder grote overheidsuitgaven. Wat het laatste streepje van het verzoekend gedeelte betreft, wijst de spreker er voorts op dat de Vlaamse Gemeenschapscommissie niet bevoegd is voor beroepsopleiding: dat is een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. Over welke soort permanente opleiding, volgens welke regels en met welke operatoren gaat het?

Mevrouw Magali Plovie verwijst naar de begroting 2022, waarop aanzienlijke middelen worden uitgetrokken voor de laagdrempelige ontmoetingsplekken. Deze plekken houden rekening met de genderproblematiek, de gemeenschapsdimensie en de aspecten van de sociale zorg die in het voorstel aan bod komen. Het Verenigd College heeft bovendien aangekondigd dat die regelingen in het toekomstig geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan zullen worden bestendigd. Bijgevolg zou de voorgestelde resolutie, hoewel ze inhoudelijk

I. Exposé introductif de Mme Viviane Teitelbaum, première co- auteure de la proposition de résolution

Mme Viviane Teitelbaum résume les développements de la proposition à l'examen et donne lecture des tirets du dispositif.

L'oratrice ajoute qu'elle et ses coauteurs reconnaissent que le Collège réuni n'est pas inactif en matière de santé mentale : d'une part, des « lieux de lien », dispositifs en résonance avec les préconisations de la proposition de résolution, ont déjà été mis en place ; d'autre part, le budget 2022 de la Commission communautaire commune prévoit 5,5 millions d'euros pour le financement d'infrastructures en santé mentale et près d'1,1 million d'euros pour le renforcement de l'offre en matière de santé mentale (dont les « lieux de lien » précités) ; enfin, un cadastre de l'offre actuelle est en cours afin d'en ajuster, le cas échéant, la répartition géographique.

Ces mesures ne rencontrent toutefois pas l'objet spécifique de la proposition, qui demeure donc d'actualité. La députée espère dès lors que ses collègues de la majorité apporteront leur soutien à ce texte qu'elle qualifie de non polémique et qui va selon elle dans le sens de l'altérité.

II. Discussion générale

M. Gilles Verstraeten salue l'intérêt de la proposition à l'examen. En matière de santé mentale, il est moins stigmatisant d'avoir affaire à des pairs, comme c'est le cas dans les « *espaces d'hospitalité collectifs et communautaires* » proposés. D'autant que les soins individualisés sont onéreux : un suivi hebdomadaire est souvent nécessaire en début de traitement et il faut compter quelque 50 à 70 euros par session, montants qui sont relativement peu remboursés. Ces soins sont donc difficilement accessibles aux Bruxellois, compte tenu du taux de pauvreté dans la Région, alors que les chiffres font état de besoins élevés. La solution complémentaire, à bas seuil, ici proposée, permettrait d'y apporter une première réponse, sans grandes dépenses publiques. L'orateur observe par ailleurs, s'agissant du dernier tiret du dispositif, que la Commission communautaire flamande n'est pas compétente en matière de formation professionnelle : cette matière ressortit à la Communauté flamande. Quel type de formation continue est visé sous ce tiret, selon quelles modalités et avec quels opérateurs ?

Mme Magali Plovie renvoie au budget 2022 : des moyens importants y sont dégagés au profit des « lieux de lien ». Ces lieux prennent en compte la question du genre, la dimension communautaire et les aspects de prise en charge sociale visés dans la proposition à l'examen. Le Collège réuni a en outre annoncé que ces dispositifs seront pérennisés dans le futur plan social-santé intégré. Dès lors, la résolution proposée, bien que pertinente sur le fond, n'aurait pas d'effet utile car ce qu'elle demande est soit déjà mis en œuvre, soit

relevant is, geen nuttig effect sorteren, omdat wat ze vraagt al ten uitvoer gelegd is of op het punt staat ten uitvoer gelegd te worden. Daarom zal de volksvertegenwoordiger het voorstel niet steunen. Ze voegt eraan toe dat het Parlement francophone bruxellois deze kwesties thans bestudeert en dat die werkzaamheden stof zullen leveren voor de toekomstige besprekingen in de commissie.

De heer Juan Benjumea Moreno dankt de indieners van het voorstel omdat ze de nadruk hebben gelegd op de grote kwetsbaarheid van achtergestelde personen op het gebied van geestelijke gezondheid. Ze hebben meer geleden onder de gevolgen van de pandemie en moeten bijzondere aandacht krijgen. Het soort alternatief voor medische zorg dat in de besproken tekst wordt bepleit, bestaat echter al: het Verenigd College financiert thans dergelijke laagdrempelige ontmoetingsplekken en heeft er extra middelen voor uitgetrokken in het kader van het herstelplan post-Covid. De verzoeken van de indieners van het voorstel worden derhalve ingewilligd, zodat het voorstel doelloos wordt.

Het verheugt mevrouw Delphine Chabbert dat in de huidige tekst de nadruk wordt gelegd op de grotere kwetsbaarheid van vrouwen op het gebied van geestelijke gezondheid, gelet op de huidige angstwekkende context, maar ook op die van de adolescenten, aangezien uit een rapport dat onlangs aan het Parlement van de Federatie Wallonië-Brussel werd bezorgd, blijkt dat ze zwaar getroffen zijn door de crisis ten gevolge van de Covid-19-pandemie. Ze moeten derhalve een prioriteit worden. De spreker is het eens met de aandacht van de mede-indieners voor precare situaties en voor de noodzaak van laagdrempelige regelingen die een collectieve dimensie integreren, zowel wat de preventie, de begeleiding en het hersteltraject betreft. Tijdens de crisis werden innovatieve projecten opgezet (waaronder de laagdrempelige ontmoetingsplekken), maar er zijn duurzame oplossingen nodig. De komende presentatie van het geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan zal de gelegenheid bieden om kennis te nemen van de langetermijnperspectieven die het Verenigd College voor ogen heeft. Het zou dan ook voorbarig zijn om het voorstel van resolutie aan te nemen.

De heer Jan Busselen merkt op dat de eerstelijnszorg geconfronteerd wordt met een enorme toename van de behoeften op het gebied van geestelijke gezondheid, die samenhangt met de gestage verslechtering van de sociale determinanten van de gezondheid, die al vóór de pandemie merkbaar was. Er zijn meer middelen uitgetrokken, zowel op federaal niveau als in Brussel, maar niet genoeg om een antwoord te bieden op deze structurele situatie, die samenhangt met de psychologische druk ten gevolge van armoede, flexibiliteit op de arbeidsmarkt, energiekosten of stijgende huurprijzen. Het voorstel van resolutie gaat niet ver genoeg in het versterken van de preventie en de eerste lijn. Mocht de volksvertegenwoordiger stemrecht hebben in de commissie, dan zou hij zich bij de stemming onthouden.

Mevrouw Viviane Teitelbaum verwijst de vorige spreker naar de toelichting van het voorstel, waar de nadruk gelegd wordt op de sociale determinanten van de geestelijke gezondheid. Voorts neemt de volksvertegenwoordiger akte van de opmerking van de heer Gilles Verstraeten over de verdeling van de bevoegdheden. Ze wil de tekst op dit punt echter niet

sur le point de l'être. Aussi la députée ne la soutiendra-t-elle pas. L'oratrice ajoute que le Parlement francophone bruxellois se penche actuellement sur ces questions et que ce travail pourrait nourrir les futurs débats de la commission.

M. Juan Benjumea Moreno remercie les auteurs de la proposition d'avoir mis l'accent sur la plus grande vulnérabilité, sur le plan de la santé mentale, des personnes en situation de précarité. Celles-ci ont davantage souffert des effets de la crise pandémique et une attention particulière doit leur être consacrée. Toutefois, le type d'alternative au suivi médicalisé que prône le texte à l'examen existe déjà : le Collège réuni finance à l'heure actuelle de tels « lieux de lien » et leur a attribué des moyens complémentaires dans le cadre du plan de relance post-Covid. Les demandes formulées par les auteurs de la proposition sont donc rencontrées, de sorte que celle-ci est sans objet.

Mme Delphine Chabbert se réjouit que le présent texte souligne la plus grande vulnérabilité des femmes en matière de santé mentale, face au contexte anxiogène actuel, mais aussi celle des adolescents, dont un rapport récemment soumis au Parlement de la Fédération Wallonie-Bruxelles montre qu'ils ont été particulièrement touchés par la crise liée à la pandémie de Covid-19. Une priorité devrait donc leur être accordée. L'oratrice approuve l'attention des coauteurs aux situations de précarité et à la nécessité de dispositifs à bas seuil intégrant une dimension collective tant dans la prévention que dans l'accompagnement et dans le parcours vers le rétablissement. Des projets innovants ont été lancés pendant la crise (dont les « lieux de lien » précités) mais des solutions durables sont nécessaires. La présentation prochaine du plan social-santé intégré permettra de prendre la mesure des perspectives à long terme envisagées par le Collège réuni. Dès lors, il serait prématuré d'adopter la résolution proposée.

M. Jan Busselen relève que la première ligne de soins est confrontée à une augmentation massive des besoins en matière de santé mentale, corrélative à la détérioration continue des déterminants sociaux de la santé, déjà sensible avant la crise pandémique. Les moyens ont été augmentés, tant au niveau fédéral qu'à Bruxelles, mais pas suffisamment pour répondre à cette situation structurelle, liée à la pression psychologique que font peser la pauvreté, la flexibilité sur le marché du travail, les coûts de l'énergie ou la hausse des loyers. La proposition de résolution ne va pas assez loin dans le renforcement de la prévention et de la première ligne ; aussi le député, s'il disposait du droit de vote en commission, s'abstiendrait-il.

Mme Viviane Teitelbaum renvoie le préopinant aux développements de la proposition, où l'accent est mis sur les déterminants sociaux de la santé mentale. La députée prend par ailleurs acte de la remarque de M. Gilles Verstraeten sur la répartition des compétences. Elle renonce toutefois à amender le texte sur ce point, puisqu'il est manifeste que la

amenderen, aangezien het duidelijk is dat de meerderheid van plan is om het voorstel in zijn geheel te verwerpen. In antwoord op de bezwaren van deze laatste herinnert ze eraan dat het voorstel verschillende maanden vóór de bespreking van de begroting 2022 en, a fortiori, van het geïntegreerd welzijns- en gezondheidsplan werd ingediend - waarvan het gewaagd is te voorspellen dat het zal voldoen aan alle in het voorstel geformuleerde eisen, met name wat betreft de systematische aanwezigheid van professionals inzake geestelijke gezondheid en welzijn. Het voorstel, dat in overleg met de verenigingen van de sector werd opgesteld, heeft bijgevolg een nuttige strekking, al was het maar om de uitvoerende macht ertoe aan te zetten in die richting verder te gaan. Meer in het algemeen betreurt de spreker dat het constructieve werk van de oppositie geen grotere aandacht krijgt.

De heer Gilles Verstraeten betreurt de tendens van de assemblees om te wachten op initiatieven van de regeringen, terwijl het net de rol van het parlement is om de lijnen voor het beleid van de regering uit te zetten. In dit geval vindt hij het belachelijk dat de parlementsleden weigeren een voorstel te steunen dat ze allemaal interessant vinden onder het voorwendsel dat het maatregelen zou voorstellen waaraan het Verenigd College al zou werken. Hijzelf zal voor het voorstel stemmen.

III. Bespreking van de consideransen en streepjes van het verzoekend gedeelte

Aangezien de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte geen commentaar uitlokken, beslist de commissie, op voorstel van de voorzitter, onmiddellijk over te gaan tot de stemming over het geheel van het voorstel van resolutie.

IV. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel verworpen met 7 stemmen tegen 3, bij 2 onthoudingen.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

De Voorzitter

Farida TAHAR

Ibrahim DÖNMEZ

majorité entend le rejeter dans son ensemble. En réponse aux objections de cette dernière, l'oratrice rappelle que ce texte a été déposé plusieurs mois avant la discussion du budget 2022 et, a fortiori, du plan social-santé intégré – dont il est hasardeux de prédire qu'il répondra à l'intégralité des demandes que formule la proposition, notamment en ce qui concerne la présence systématique de professionnels de la santé mentale et de l'aide sociale. La proposition, rédigée en concertation avec les associations du secteur, a donc bien une portée utile – ne fût-ce que celle de motiver le pouvoir exécutif à aller dans cette direction. L'oratrice regrette, à titre plus général, que le travail constructif de l'opposition ne soit pas davantage considéré.

M. Gilles Verstraeten déplore la tendance des assemblees à attendre les initiatives des exécutifs, alors que le rôle d'un parlement est de fixer les lignes politiques que le gouvernement exécute. En l'espèce, l'intervenant juge ridicule que les députés refusent de soutenir un texte – dont ils ont tous salué l'intérêt – au prétexte qu'il proposerait des mesures auxquelles le Collège réuni travaillerait déjà. Lui voter pour.

III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif

Les considérants et les tirets du dispositif ne suscitant aucun commentaire, la commission décide, sur la proposition du président, de passer directement au vote sur l'ensemble de la proposition de résolution.

IV. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

La proposition de résolution, dans son ensemble, est rejetée par 7 voix contre 3 et 2 abstentions.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Le Président

Farida TAHAR

Ibrahim DÖNMEZ